

EDINOST
Izkaže se trikrat na teden v šestih izdanjih ob četrtek, petek, sobota, nedelja, ponedeljek in torek. Zjutranje izdanje izkaže ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7. uri večer. — Obojne izdanje stane: za eno leto . . . 1.—, za šest mesecev . . . 0.50, za tri mesece . . . 0.25, za pol leta . . . 0.12, za vsa leta . . . 0.06. — Naročnine je plačevati naprej na naročnika brez priložne sročnine se uprava ne ozira. Posamične številke se dobivajo v predačelnici tobaka v Trstu po 20 nvt. izven Trsta po 4 nvt.

EDINOST

Oglas se računa po tarifi v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačajo prestop, kolikor obsega navadnih vrst. Pošlana, smrtne in javne ahalne, do mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništva, ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Recepti se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglašje sprejema upraviteljica alia Molina piscele št. 3, II. nadst. Naročnine in oglašje je plačevati loco Trst. Odprta reklamacija se preste postitno.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč!

Častitim našim gg. naročnikom!

Vsem onim gg. naročnikom, kateri ne poravnajo zastano naročnino do 1. decembra t. l., ustavimo list brezpogojno.

Uprava „Edinosti“.

Vabilo na javni shod,

ki ga priredi politično društvo „Edinost“ prihodnjo nedeljo dne 28. t. m. ob 4. pop.

v Bazovici

v gostilni „pri lipi“ g. Josipa Urbančiča. z nastopnim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika;
2. Poročilo deželnega poslanca Vekoslava Goriupa.
3. Eventualni predlogi.

„Doli s parlamentom!“

Doli s parlamentom! Ne da bi hoteli mi klicati: Doli s parlamentom! Ali zabeležili smo ga, ker je ta vsklik, ki je zadonel z galerije doli v dvorano zbornice poslancev, ko so se v seji od minole srede vršili oni grozni, sramotni dogodki, ker je ta vsklik, pravimo, posvetil intenzivnostjo električne iskre na eno nizke stopinjo doli v propadu, na kateri se nahaja ne le naš parlamentarizem, ampak vsi javni одношaji naši, in še posebej oni voditelji posamičnih narodnih skupin nemških, ki so vrgli od sebe čut sramote, čut človečnosti, čut dostojnosti, čut morala in — čut domovinstva. To so ljudje, ki so vrgli od sebe vse ozire, ljudje, katerim velja geslo grde priležnice Ludovika XV.: *Après nous le déluge* — za nami vesoljni petop! Da se le vzdržijo oni, da se le oni morejo valjati v gradli strastih, potem pa naj pride, kar hoče!

In kaj jih je davelo do tega, da so zatrli v sebi vse blago čustvovanje, da so brutalno vrgli od sebe vse znake plemenitosti v mišljenju in čustvovanju? O ožji družbi Schönerer-Wolfov ne govorimo dalje; to so pretepači po poklicu, to so

politiški rokavnjači. Ali vprašati moramo: kaj je zmešalo glavo drugim, sicer bistrim glavam v nemškem taboru, da so jeli prekoračati ne le meje parlamentarne dostojnosti, ne le meje zakonov, veljavnih za občevanje med emikanimi ljudmi, ampak tudi one meje, ki jih je načrtal kazenski zakon — da so v zbornici poslancev zagrešili dejanja, s katerimi se že bavi državno pravdnštvo?!! Mi ne vemo drugega odgovora na te vprašanje, nego tega, da iz golega strahu pred razvnetimi masami velikev si ne upajo kazati več svojega boljšega prepričanja, in svoje boljše navedi. Mi si ne moremo drugače tolmačiti dejstva, da so sicer omikanim ljudem toli podivjala čustva. Nemški voditelji, oni namreč, ki so se še pred letom dni ogibali Schönererja in Wolfa kakor kuge, so storili najusodnejši greh, katerega sploh more steriti politik: v hitanju za popularnostjo, v hitanju za naklonjenostjo mas se pozabili na svoja načela in na dolžnosti do — svojega lastnega dobrega imena!

Usodno pri tem je le to, da je sila redek politik, ki se je podal na to polzlo, nizdolu vedečo pot, a da je vendar našel še o pravem času pot, ki vodi — nazaj! In kako strma, kako trajeva je ta pot — nazaj!!

Drugo vprašanje: ali pa je greh nemških voditeljev manjši radi tega, ker so grešili le v strahu pred srditostjo volilcev? Ne! In sicer zato ne, ker so sami pošteno delovali na tem, da so postali nemški veljci ardit. Mesto da bi vrgli svo avtoriteto v boj proti brezvestnim in brezdomovinskim demagogom Schönererjevemu širokega kalibra, vrgli so pogumno puško v keruzo, prijeli za ojnico na Schönererjevem vozu in vlekli so dalje, da jim je pet lil doli po licu. Mesto da bi bili kazali masam plemenito, vzvišeno, srca oplemenjajočo strau narodnega gibanja, sekundirali so od shoda do shoda jednemu Wolfu, ko je vzbujal strasti in v nemal divje nagone ter dušil v srcih iskro človečnosti; neprestano so podkladali polena pod kotel, v katerem se je kuhala juha Schönererjeve brutalnosti. In potem je vzkipele v loncu,

strasti so prekipale na vse strani, plamen pod kotlom se je jel širiti, a nemški liberalci jeli so skakati kakor besni, ko so videli sami sebe v nevarnosti, da jih osmudi zubelj.

Ali po lastni krivdi. In ko je bil storjen ta prvi usodni greh, sledili so drugi. Zlo delo je perajalo druga zla dela, jedno za drugim. In šlo je nižje in nižje z nemškoliberalno stranko, tako dolgo, da je postala le pomožno krdelo čisto navadnim političnim rokavnjačem. Teda ta stranka ni hotela umreti destojne smrti in ni hotela umreti sama, ampak hotela je potegniti seboj javno moralo in parlamentarizem.

Pesrečilo se jej je: minole nedelje je zadonel z galerije doli klic: doli s parlamentom!

Razgrajati v parlamentu se ne sramujejo, ker so nezmožni čuta srama, ali vsa širša javnost — izvzemši kroge po nemških poslancih fanatizovanih volilcev — jela se je sramovati. Sramuje se — pobejstev v parlamentu.

Dandanes, ob napredujoči omiki, obsojamo že vasovalce na vasi, ako so s prekljo v roki zapodili v beg kakega tekmeča. Ali koliko nedolžnejši, umilivejši in vrednejši odpuščanja je tak čin, ako mislimo na vzroke in paa socijalno stališče onega, ki je vzel prekljo v roko! Ženska lepota in — zloba je bila že čisto povod velikim vojnam in ni se čuditi kmečkemu fantu, priprostoemu sine naravo, ako je vzkipele v onem čustvu, ki je vse veke v nemalo človeška srca in kateremu nasproti so obnemogli vsi moralisti tega sveta!

Toda, kaj naj rečemo o omikanem človeku, ako mu je gorjača edini argument, in kaj naj rečemo o poslancu, o zastopniku naroda, o zakonodajcu, ako ne ve drugače označati svojega prepričanja, varovati svojega stališča in braniti svojega prava, nego — z nožem v roki?!! Kaj naj rečemo o poslancu, ki se stelice v roki razbija potrebnemu red in ki s psovko na jeziku odreka spoštovanje onemu, katerega bi moral spoštovati ne glede na politično mišljenje, ker brez avtoritete predsednika tudi ne more biti parlamentarnega dela?!! Kaj naj rečemo o poslancu, ki ne ve dru-

PODLISTEK

Slike iz življenja.

IV.

Odpadnik.

Srdan je slonel med tem pri oknu in temno je gledal v temno noč. Žal, stari Slemen je geveril resnico, izdal je svoj narod, svoje prijatelje, ker je bil v denarni stiski; vendar ga je bolele srce, vest mu je glasno očitala smrten greh. Ni še bil popolnoma izgubljen. Prihodnjic, tako se je tolažil, hoče popraviti vso krivdo, ki jo je prizadel naredu in tovarišem, da, prihodnjic, ko bodo zopet volitve...

Ko je take razmišljal, je potrkal nekde na vrata.

„Ha, to je on, Robida, ta prokleti zapeljivec!“ je vskliknil in šel odpirati duri.

Netri sta sedela v temni izbi za trblo hrastovo mizo in se razgovarjala šepetaje.

„Veš kaj, Robida, vsejedno sem učinil zlo, včas me peče!“ hropel je Srdan ves zamučen.

„Ne bodi no!“ šepetal je zapeljivec, „ne delaj si težke vesti. Samo pomisli, kako na koncu je že bilo s teboj in oni so te rešili. Ali si našel pomoči pri svojih, ali te niso pustili v stiski, oni,

ki pravijo, da so tvoji prijatelji? V silo izpoznavamo prave prijatelje. Ne, oni niso lepe besede le na jeziku; „narodnost“, „rodoljubje“, „domovina“, a kadar bi šlo za to, da pokažejo vse to dejanski, o tadaj je vsega tega konec, tadaj ga ni rodoljuba, ki bi te hotel rešiti pogina, gotovega pogina!“

„Prav praviš sicer, a pomisli: oni so revčki sami, oni nimajo!“

„Kako pa da! Mar ni med njimi takih, ki bi lahko? Da, dosti jih je, toda v troji stiski ti poreče vsakdo: Bratec, prav žal mi je, a ne morem, in ako mu potrkaj na „rodoljubje“, se ti bode smijal na široka usta. No in glej, naši niso taki, oni so te rešili iz zadrege in tudi zahtevajo od tebe nekaj malega za-se, bi jim mari zameril te? Tisti bore tvoj glas! Saj niti ne vedo, da li jim bode koristilo za vedne čase, samo da zmagaajo danes, kako da bode že drugo leto, za to se ne brigajo oni. Drugo leto — — toda glej, kaj je to? Ali mari gori?“

Rudeči žar je posijal v temno izbo, a isti trenotek je že zadonelo po vasi gremovitim „živijo!“

„To pomeni nekaj, nekaj namerujejo!“ vzdahnil je Srdan.

„Najbrže kako otročarijo, drugega tako ne znajo“, je pripomnil sarkazmem Robida. Vendar sta se edmaknila od okna v skrajni kôrt izbe in pričakovala v slutnji, kaj pride.

Zdajci je zagrmelo bliže in sobo je razsvetlil rudeči žar bakelj. Uprav pod oknom pa se se ustavili mladeniči in jeli prepavati „Ne udajmo se!“ in druge naredne; naposled pa je zopet zagrmelo Strela udri iz višine

Izdajalca domovine!

Bled kakor zid je stal Srdan v kôtu in se tresel na vsem životu, zobje so mu šklopotali slišno. „Da bi jih vrag, da bi jih vrag!“ je sikal med zobmi, a oni je dejal mirno, samesvestno:

„To je bila njihova poguba, to je bila njihova nesreča!“

Drugi dan se je vršila volitev, katere izid je bil nesrečen za Slovence. Ves aparat nasprotnikovega delevanja, v katerem ni bilo iskric pravilnosti in poštenja, je stopil v delavnost in zmaga je bila gotova njim, ki so zmago hoteli, za vsake tržno ceno.

Poraženi, da-si moralno stoječi više nego kdaj, so se Slovenci tudi primerne odzvali nasproti

gače pobijati onih, ki so drugačnega menenja, nego — z lopovom? In kaj naj rečemo o parlamentu, v katerem so možne take stvari?

O kmečkemu fantu, ki je s prekljo v roki napal svojega tekmeča, vemo vsaj, da ga je le plemenito blago čustvo do one, ki mu je — da govorimo s Prešnikom — „življenja njegovega magistrskega“, zavelo do grdega čina! Ali s čem naj se opravičuje poslanec: pretepač in razgrajač? Ali nedostatno vzgojo? Ne! Ali pomanjkanjem prilike za obrambo svojega stališča? Tudi ne! Saj smo videli opozicijskih poslancev, ki so govorili po 12 ur! Torej tudi ne! Ali vročim temperamentom? Je že možno, da temperament zaveda tudi olikanega človeka do kake nepremišljene besede, ali do činov surovosti, do groženj z brahijalnim nasiljem, do gaženja vsake avtoritete, do odrekanja spoštovanja do vseh ljudi na svetu, do blatenja vse okolice smradom človeške zdivjanosti, iz kratka: do poživljenja svojih čutil, do ponižanja človeka pod neumno žival, se ne sme dati zavesti omikan človek!! In kakor hitro se je dal zavesti, je pokazal, da ni omikan, ampak da je surovež, da je divjak. Glavni znak omike je vendar ta, da znamo brzdati strasti! A od koga smemo zahtevati najprej le čednosti? Gotovo od zastopnika naroda, katerega čine gleda in katerega besede čujejo milijoni ljudi. Na poslancu-divjaku se ne škan-dalizuje le ono številce mož, ki ga poslušajo osebno, ampak ves izobraženi svet. Neizobraženi svet, nerazsodna masa pa si dela svoje posebne zaključke, češ: glejte jih, ako se smejo pretepati oni, zakaj bi se ne smel jaz?

Ravno včeraj smo čuli moža, ki je vskliknil: „Jaz sem se udeležil na dan volitve Hortiseve malc rabuke in sem dobil za to več mesecev; oni gori pa se pretepaajo veliko huje in grozé z noži, a kaj se jim zgodi za to?“ Ta vsklik nam pripoveduje mnogo. Ako smo rekli o vskliku, ki stoji na čelu tega članka, da je dokazem, da dogodki, kakoršni je sedaj pozorišče naš parlament, vzbujajo gaus v razsodnih ljudeh, pa se moramo sklicevati na ta poslednji vsklik v dokaz, da taki dogodki demoralizujejo niže ljudstvo in mu jemljejo vero v pravico in človeštvo.

In zato budi zapisano tu, da so nemški poslanci, ki provzročajo škandale v našem parlamentu, *pohujševalci, demoralizatorji ljudstva, prava javna nesreča!!*

In sedaj vprašamo še enkrat: kako naj sedimo o parlamentu, v katerem so možne take stvari? Povedali smo že, da se ne pridružujemo vskliku: Doli s parlamentom! Kakor ljubitelji svobode moramo biti ljubitelji parlamentarizma! Preživo nam je pred očmi dobrota, izvirajoča iz dejstva, da imajo narodi vsaj jedno mesto, kjer morejo njih zastopniki govoriti svestne besede in da morejo narodi tem potom sodolečati na svoji usodi — da ne bi želeli, da se parlament izleči sam, da herojiški sam zašije rane na svojem lastnem telesu!! Ali, ako bi se pokazalo, da je parlamentarizem nezmožen za to herojiško delo, ako

onim izmed svojih vrst, kateri so pripomogli k tej sramotni zmagi.

Srdana ni bilo več obstanka med domačini. Ako je stopil na ulico, kazali so nanj s pratom in pljuvali pred njim ter kričali: „Glejte ga Iskarijota, ki je izdal svojo kri!“

Zavest, da je storil velik narodni greh, ga je tudi pekla nezno in dostikrat je vzdihnil bolestno: „Da bi bil znal, kako hudo je to, raje bi bil šel prosjačit, nego da sem se otel dolgov za tako ceno! Sedaj pa sem izdajalec naroda in tega madeža mi ne zbrise nikdo več z duše!“

Kakor je bilo naravno povsem, jel je polagoma hirati tudi telesno in lazil je kakor senca po svojem dvorišču okrog, ker si ni upal na ulico.

Hkrati pa se je raznesla vest, da Srdan umira. Poslednje uro je poklical k sebi nekatere tovariše ter jih prosil odpustčenja, dejal jim je:

„Moj greh me je strl, za me ni pomoči več, odpustite mi prijatelji, silno sem grešil! A da popravim vsaj nekoliko svojo pregreho, sprejmite v dar to moje posestvo in perabite je za narodne namene. Ustanovite si v tej hiši kako narodno društvo ali kar si bode. In kenečno še to: nikdar nikoli ne izdaj kedo od vas svojega naroda, kajti ni huje zavesti za človeka, nego je ta: biti izdajalec domovine!“ (Zvršček).

bi se pokazalo, da ni zmožen za preprečenje takega pohujšanja, ako bi se pokazalo, da hoče sramota trajno praznovati svoje orgije v parlamentu, ako bi se pokazalo, da se je v parlamentu utaborila prostitucija in da je iz svetih dvoran zakonodaje čuti le javno pohujšanje: potem seveda bi si morali zakriti obraz v žalosti in pripoznati, da imajo prav oni, ki vsklikajo v opravičenem ogorčenju: Doli s parlamentom!

Žalostna perspektiva zares! Jedinna tolažba ob pogledu na to temno sliko je ta, da nam je dobri genius Avstrije ravno za te čase podelil modrega in pravičnega vladarja, v katerega roke morejo narodi zaupno položiti svojo bodočnost!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 25. novembra 1897.

Državni zbor. Včerajšnja seja zbornice se je „vredno“ pridružila prejšnji. O nožu sicer ne pripoveduje ničesar poročilo, zato pa so se obstrukcijski junaki odškodovali s tem, da se predsednika zmerjali z lopovom (Gauener), da so sitoma lomili ograjo, ki si jo je dalo napraviti predsedništvo okolu odra v obrambo pred divjaškimi napadi, da so zasmehovali predsednika sramotilnimi vskliki kakor: Malepridnež! Ven s Poljakom! itd. Obstrukcijski so bili kakor besni in se je morala pretrgati seja.

Ob 3 uri 10 m. se je zopet otvorila seja.

Besede je dobil posl. grof Falkenhayn in je med viharinimi vskliki spregovoril nastepno:

„Včerajšnji prizori nalagajo večini dolžnost, da poskrbi za to, da se take sramotne stvari ne bodo ponavljale več; zato je potrebno potrebna sprememba poslovnika, ki se je bil sklenil pod drugimi razmerami“. Govornik je predlagal, da se uvedejo začasno in dokler nestopi v veljavo novi poslovnik, sledeče določbe: „Ako se vede kateri poslancev nedostojno parlamentarnega reda in skuša preprečiti razprave hrupom, razbijanjem ali nasiljem, to tudi tedaj, ako je bil klican na red dvakrat, tedaj ima predsednik pravico, da izključi dotičnega poslanca od treh sej, zbornica pa ima pravico, izključiti ga za trideset dni. V prvem slučaju ima poslanec pravico, da apeluje na zbornico. Dotični sklep se izvaja izvršiti brez razprave.“

Ako pa bi se protivil poslanec izključbi, ima predsednik pravico, da ga odvede iz zbornice pomočjo eksekutivnih organov, katere je v ta namen postavila vlada.

Izključeni nima pravice priti v zbornico, dokler traja doba izključbe. Tako dolgo, dokler traja izključenje, ne dobiva izključeni tudi nobenih dijet. Od vlade se zahteva, da dá predsedništvu na razpolago potrebnih eksekutivnih organov“. Desnica e glasno pritrdjevala temu predlogu. Mej zaključnim govorom grofa Falkenhayna je vladal ves čas strašen hrup in čuli so se razni vskliki. K sklepu je zaklical Wolf: Tega si ne damo dopasti, zgrabimo fantaline ter jih vrzimo ven! Njegovi tovariši pa so neprestano razbijali po klopeh. Predsednik je poskušal zaporedoma govoriti a ni mu bilo mogoče. — Obstrukcionist poslanec Wolf je stopil pred ministersko klop ter glasno zaživžgal. Nemškonaпредni dr. Pergelt in posl. nemške ljudske stranke dr. Hofman-Welenhof sta hotelajodpreti vrata do predsednikove tribine, a poslanec dr. Langa jim je to zabranil. Vsi tedaj je nastal hud prepir.

Mej splošnim hrupom, živžganjem, razbijanjem in vsklikanjem je rekel predsednik, da smatra predlog poslancagrofa Falkenhayna kakor obrambo proti krčenju parlamentarizma in je dal istega na glasovanje. Na to je konstatoval predsednik, da se je vprejel ta predlog. Desnica je odobravalaviharno, a mej divjim hrupom levica.

Dr. Hechenburger od nemške ljudske stranke, nemške-napredni Vincenc Hofman, dr. Gross, dr. Pergelt in Peschka ter Debering od nemške ljudske stranke se naskočili oder predsednikov. Le-ta je dal znamenje zvoncem ter ostavil svoj prostor. A ko se je povrnil, da bi govoril, klicalo se mu je od leve: „Pfui! Proč! Sramota!“ — Na to je predsednik zaključil seja.

Takoj po seji so se podali načelniki opozicijskih strank k predsedniku Abrahamoviču, češ, da radi velikega hrupa ne vedo, kaj je predlagal grof Falkenhayn in kaj da je določila zbornica.

Hinavstvo teh gospodov je res že neslano. Najprej uprizarjajo hrupne prizore, potem pa tožijo, da je bil hrup. Potem so prigovarjali, da je bilo vse postopanje v protislovju s pravilnikom, česar tudi ni tajil predsednik, pripomnil pa je, da je bilo neizogibno potrebno v varstvo parlamentarizma. Poleg tega jim je prijavil, da nova določbe stopijo veljavo naslednjega dne.

K položaju. Dogodki v parlamentu zahtevajo rešitve tako ali tako. Večina stoji sedaj pred alternativno: ali rešiti parlamentarizem s tem, da se nasilje uduši nasiljem, ali da propade parlamentarizem. Večina se je vendar odločila za prvo, kakor kaže predlog Falkenhaynov. Nova določila so menda precej hudo dirnila opozicijske stranke. Sešle so se že včeraj popoldne in se je govorilo o tem, da bi se opozicija ne udeleževala razprav, ako bi se izključil kateri poslanec. Proti temu predlogu so se izjavili socialisti. Niso prišli do nikakega vspeha in se hočejo sestati še enkrat.

Tudi predsedniki skupin večine so se sešli včeraj. Povdarjali so, da spremembi poslovnika ni ta namen, da bi se ovirala svoboda govora, ampak le v preprečenje nasilstev.

Slednjič so se sešli tudi Italijani in so storili sklep po načelu: danes tako, jutri drugače, a vendar tako, da bode pojutršnjem zopet mogoče, kakor je bilo danes. Izrekli so se proti sklepu večine gledé premembe poslovnika, ali pridodali so hitro in modro, da hočejo podati svojo posebno, od one opozicijskih skupin različno izjavo. Kde ne razume tega? Opoziciji dajejo prav, a ne upajo se povedati tega kar naravnost.

Poljski odgovor Mommenu. Menili bi, da je veleučeni nemški profesor, ko je pisal isto omino pismo, hotel staviti nekako na poskušnjo razne druge veščake v političnih in svetovno-kulturnih stvarih to- in onkraj črnc-žolih kolov. No, ako bi bil nameraval to, tedaj se ma je, smemo reči, izpolnilo v polni meri, česar je želel, kar je iz z v a l sé svojim pismom. Toda ni menimo, da tega Mommenn hotel, marveč da ga je k temu koraku zavel jednostavno vihravi — furor teutonius. In ker je temu tako, tedaj mora svojo sivo glavo ponižno kloniti pod težkimi udarci tehtnih dokazov od vseh strani, dokazov, da se je grozno motil, da je morda celo — lagal.

Našim čitateljem je v spominu, da so Mommenu odgovarjali poleg nemških tudi že odlični možje drugih narodnosti, v prvi vrsti slovanški, kar je popolnoma pravilno, kajti proti Slovanom je obrnjeno skrajno razžaljivo pismo Mommennovo.

Danes pa nam je poročati o najrežjem udarcu, ki je priletel na glavo nemškega profesorja iz — slovanške roke. Poročati nam je o odgovoru, katerega je napisal dr. Oswald Balzer, profesor na vseučilišču v Lvovu in kateri odgovor prinašajo doslovno poljski listi.

Ko nam dovoli prostor, hodemo tudi mi obsežne poročati o posamičnih točkah tega odgovora, za danes navajamo le najmarkantnejšo točko.

Profesor Balzer pravi ob zaključku svojega spisa:

„Nemci so zanašali svojo kulturo mej Slovane le pod tem pogejem, da se le-ti odpovedo svojemu najdražjemu zakladu, svoji narodnosti.“

A kjer Slovani niso marali sprejemati nemške kulture za tako ceno, ondi so Nemci zavirali samostojno kulturo Slovanom in niso hoteli, da jo poslednji širijo dalje, dasi so se baš Nemci bahali vedno, da slastijo civilizaciji in slovanški narodi, kateri se niso odpovedali svoji narodnosti, a so se vendar popeli do visoke kulture, dosegli so to stopinjo torej brez nemške pomoči, še celo proti volji Nemcev. To je torej vzrok, zakaj jim Nemci zdaj očitajo barbarstvo. A da so Slovani res barbari, čegava krivda bi bila? Slovani ne mislijo na to, da bi poslevanili kraj, kjer počivata Mozart in Grillparzer.

Zgodovina uči, da Slovani sploh nikjer niso slovanili nemških krajev; pač pa, da so Nemci germanizovali slovanške pokrajine. Slovani hočejo samo, da ostanejo slovanški oni kraji, kjer je blišal na svojem prestolu kralj Přemysl Otakar, kjer je umrl mučeniške smrti Ivan Nepomuk in kjer počivata slavna učenjaka Palacky in Šafarik, take slovanški, kakor so bili skozi štirinajst stoletij. Kruto je torej, ako se hoče Slovane orepati teh krajev z ozirom na kulturne interese, kajti Slovani sa

mi umejo pospeševati te interese brez tnje pripomoči. Nemška kultura niti ni prva, ni zadnja, a tudi ne jedina, ki vodi k popolnosti. Le kakor z jednaki in roki v roki z Nemci hočejo Slovani graditi na ogromni stavbi človeške kulture. Le tako delo bo najbolje služilo vesoljnemu napredku.

Tako je odgovarjal poljski učenjak in radi bi vedeli, kak odgovor bi zamogli dati Nemci na ta izvajanja.

Trn v oči. Prijateljstvo, ki je je sklenila Avstrija z Rusijo, bode Nemce v oči, kakor oster trn. Že poslanec nemške opozicije, dr. Gross, je povdarjal v proračunskem odseku avstrijske delegacije, kako neprijetno je Nemce zadela izjava vlade glede prijateljskih razmer z Rusijo, ker „zblíževanje Avstrije in Rusije bode pospeševalo slovanski upliv v notranji politiki“. Zares izborni so ti Nemci!

Ako je Avstrija v prijateljstvu z Nemčijo, je to zanje popolnoma naravno; ako se je vsled tega povspeševal germanski upliv v notranji avstrijski politiki, je pa še najbolje. Ako smo se Slovani upirali temu uplivu, je to Nemce samo vspodbujalo, da so še množili ta upliv. Ko pa se je jela sukati stvar in je Avstrija, ki vendar šteje dve tretjini slovanskega prebivalstva, stopila v prijateljske odnose z Rusijo, — a nota bene: ne da bi bila odpovedala prijateljstvo Nemčiji — in je nekoliko ugodila narodnemu načelu od slovanske strani, tedaj je vse po konci v germanskem taboru, tedaj že kriče o slovanski Avstriji in slovanskem uplivu!

Glejte si! Za-se bi hoteli vse, a jediso le za-se, mi Slovani pa naj ostajemo za vse čase tam, kjer smo bili. Kako radi bi rekli tem objestnežem: kaj hočete, dan plačila je tu, dan obračunjanja z vašim nadvladjem. Kakor smo morali dolgo nositi mi in trpeti, kar je bilo drago vam, tako bodi i vam ljubo, kar je nam drago.

No, mi smo prerahločutni, da bi hoteli plačevati z jednako mero. Nikar naj se ne boje, da bi mi ne bili „pravični sodniki“, ko nastopi dan plačila. Oni računajo pač po svoji trdi naravi, ko menijo, da za take zasluge, kakršne so si pridobili v zatiranju Slovanov, mora biti tudi primerno plačilo, tako namreč, kakoršno bi dejali svojemu nasprotniku oni, ako bi bili na našem mestu.

A mi smo rahli, mehki Slovani! To naj si zapomnijo. Že poslanec dr. Kramar je odgovoril takoj dr. Grossu, da Čehi ne žele slovanske, ne nemške, marveč Avstrije, ki bo pravična vsem narodom. To isto pravimo tudi ostali avstrijski Slovani in to naj bi zadoščalo onim, ki bi zaslužili strogega plačila.

Razlinčevosti.

Slovani, zapomnite si! Kdo bi se bil nadejal, da tako hitro predre splošno zanimanje za parlamentarno življenje? Gospod in delavec govorita danes o dogodkih v parlamentu. Slava avstrijskega parlamenta je prodrla na globoko in na široko. Dobro znamenje bi bilo, ako ne bi bila ta slava tako neizmerno žalostna. Se svojega strankarskega stališča bi se morda smeli veseliti na tem, da se nasprotniki naši kažejo v svoji nagoti, z ustavnega stališča, z stališča parlamentarizma moramo obžalovati to, kar počenjajo naši nasprotniki v parlamentu, ali vzruja se nam duša v opravičenem srdu, ko vidimo, kako novinarski banditi izkoriščajo tudi to priliko, da mečeje svoj smrad na nas, poročajo o dogodkih tako tendenciozno, kakor da so provzročali vse škandale le naši poslanci, a da so se le branili oni drugi, ki so se vedli tako, kakor ne bi se vedli niti črnci iz Afrike.

Da zavijajo glasila onih, ki so manole srede osramotili avstrijsko ime, pred vsem pa sami sebe in svoj narod, to je umevno na vse zadaje. Nikdo ne obtožuje rad samega sebe. Ali da tudi neko tržaško glasilo, ki se štuli za glasilo italijanskih poslancev, tako grozno mrcvari resnico, to si moramo dobro zapisati v svojo knjigo. Ta novinarski bandit poroča tako tendenciozno, da mora vznujati domnevanje med svojimi političskimi ignoranti in analfabeti, kakor da so slovanski poslanci izzvali ves škandal, ker se brutalno napadli nemške poslance. Ta rokovnjač obira še posebno poslanca Šukljeja, kakor da je bil le-ta nekak zapovednik pretepečev in vrhni voditelj napada na nemške poslance, dočim je dokazano po soglasnih izjavah, da se je slovenski poslanec Šuklje udeležil rabuke

le v toliko, da je siloma zaustavil roko — profesorja Pfersche a, ko je isti z nožem grozil drugim poslancem. No, le potrpiamo malo. Sodna preiskava nam že pokaže, kdo je krivec. In jasno bode potem, kdo je na najnesramnejši način skrunil čast slovanskih poslancev, one večine, do katere so se še pred par dnevi obračali italijanska gospoda devotnimi prošnjami, one večine, ki je še nedavno temu ravno italijanskim poslancem dokazala svojo brezprimerno lojalnost. Več pač ne morejo zahtevati Italijani od svojih političskih nasprotnikov. A slovanski poslanci bi po takih dokazih smeli zahtevati od Italijanov vsaj — lojalnosti.

In sedaj tako plačilo. Zapomnimo si to. Ako imajo slovanske stranke le iskrico samoljubja v sebi in onega ponosa, brez katerega ne more izhajati nikdo v vihrav političnih bojov: potem mora biti danes pretrgana ne le sleherna vez, ampak tudi zadnji ozir do Italijanov! Z ljudmi, ki ti molijo jedno roko milo proš, a drugo stiskajo v pest — ki se ti ližejo danes, sklicevaje se na tvoj lastni program, a te drugi dan čakajo skriti, da mahnejo kolom — po tvoji časti in po tvojem dobrem imenu, s takimi ljudmi ne smejo imeti nikakih poslov slovanske stranke! S takimi ljudmi treba le izvejevati usiljeni boj. Ako so slovanske stranke toli značajne, da možkim ponosom zasnujejo svoje postopanje do takih ljudi, in ako se pokažejo toliko dosledne, da ostanejo neizprosne v svojem postopanju, potem pride dan, ko bodo Italijani — kraj vse dobrohotnosti od izvestnih strani — britko obžalovali lopevstvo dotičnega glasila svojega. Pride še dan plačila.

Kake je to mogoče? Nemški listi, in za njimi tudi budalo „Piccolo“, hoté dokazati, da je junak z nožem in zajedno profesor in „vzgojevalec“ mladine (Brrr!), Pfersche, le zato potegnil nož, ker ga je več poslancev desnice (med njimi tudi Šuklje) tiščalo in davilo za vrat in se je torej le branil. — Ne treba, da je človek sam pretepač, ampak že priprosti človeški razum nam pravi, da to, kar nam pripovedujejo nemški listi z laškim „Piccolom“ vred, je naravnost nemogoče, neverjetno. Kako naj oni, katerega več rok tišči za vrat, najde potrebnega časa in prilike, da bi mogel segniti v žep in potem še odpreti ostrino? Že naravni nagon ga sili, da segne z roko proti vratu in se skuša osvoboditi iz rok onih, ki ga tišče. Čudni „napadalci“ bi bili to, ki bi dovolili jedinemu nasprotniku, da more izveči nož iz žepa!

Ne, to ni mogoče. Stvar je naravna: zbesneli Pfersche je potegnil nož, odprl ostrino, a drugi so ga prijeli, da ni bilo ne-reče. Koga hoče varati torej tržaški „Piccolo“? Niti babe na stari Reni mu ne verujejo več; k večjemu tisti politički analfabeti, katerim se še nikdar sanjalo ni, kaj se pravi to: misliti s svojo glavo! Vsi drugi — in med njimi tudi babe na stari Reni — se mu le smejejo!

Socijalnim demokratom na mizo. V malo besedah se da načrtati ves program socijalnodemokratske stranke in to smo mi že storili, opetovano storili. Označili smo ta program kakor nevaren za narodni obstanek avstrijskih — in morda tudi družih Slovanov, a koristen velenemski ideji, katera si je izbrala soc. demokracijo za jedno svojih pomembnejših orodij.

Ker smo se svojim označenjem tega programa v njega pravem bitstvu čisto zadeli ob odpor naših slovanskih socijalnih demokratov, češ, da jim podtikamo stvari, katere se ne dotikajo njihovega programa, hočemo jim položiti danes na mizo izjavo pristnega Nemca o socijalni politiki, izjavo, o kateri ne bi mogel nikdo trditi, da ne soglašajo se socijalističkim programom, ali pa vsaj kaže dobro razumevanje istega programa.

Ta Nemec je Mihael Hainisch v Berlinu, ki je objavil v Berlinskem tedniku „Nation“ že celo vrsto zanimivih črtic o „bodočnosti Nemcev v Avstriji“. V poslednjem času je objavil zopet jeden spis te vrste pod naslovom „Avstrija na razpotju“.

Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo ponatisniti vsega omenjenega članka ter se zategadel omejujemo samo na poglobitve točke istega.

Hainisch piše mej drugim: „Tožba avstrijskih Nemcev, da nazaduje nemštvo v Avstriji, je mnogo pretirana. Kajti to nazadovanje je le navidezno, ne pa resnično in govore o istem le oni, ki ne razumejo stvari, ali pa se delajo, kakor bi je ne razumeli. Vsakako je nemški jezik nekoliko izgubil,

a to le v enih krogih slovanskega prebivalstva, kjer je lastna narodna zavest odrinila nemški kakor občevalni jezik iz svojih vrst. A napačno bi bilo, ako bi hoteli sklepati iz tega, da je nemštvo v resnici mnogo izgubilo v Avstriji, kajti izomikani Čehi in Slovanci se poslužujejo nemškega jezika istotako, kakor so se posluževali v srednjem veku učenjaki latinščine in se poslužujejo danes francoščine odlični nemški krogi. V istem obsegu, kakor se poslužuje izomikani Čeh in Slovenec nemščine, poslužuje se inteligentni Dalmatinec italijansčine, toda tudi v Dalmaciji je izpodrinila narodna zavest Hrvatov iz svojih vrst italijansčino.

Vse to bi torej kazalo, kakor da slovanština v Avstriji začenja prevladovati in da vsled tega prevladovanja izgublja zlasti nemški jezik v tej državi. K temu dejstvu narodnega probujenja avstrijskih Slovanov prihaja še ono, da se slovanska plemena množé izdatneje, ter da se razširjajo zlasti delavni krogi avstrijskega Slovanstva v pokrajine, kjer žive drugi narodi, v prvi vrsti Nemci. Kajti na mnogih prej izvirno nemških krajih je vsled tega priseljenja slovanskih delavcev postalo prebivalstvo „mešane narodnosti“.

Nasledek tega bi bil, da se Slovanstvo v Avstriji tekom časa razširi čez vso monarhijo, nemštvo pa izginja.

Toda temu nasproti krepko deluje neka druga sila in ta sila je — *moderno delavsko gibanje, ali socijalna demokracija med Slovani. Socijalna demokracija med Slovani je ono razjedajoče sredstvo, katero razdeljuje spojene narodne skupine mej Poljaki, Čehi in Slovenci.*

Da se slovenski delavec iz lastnega nagiba ne ogreva posebno za socijalno demokracijo, to je znano, a ista se mu usiljuje iz nemškega tabora, kjer zadobiva slov. delavec navidezno materialno podporo, katera pa je delavcu prvo. Socijalna demokracija med avstrijskimi Slovani je torej vir, iz katerega zajema pešajoče nemštvo v Avstriji svojo moč in bodočnost avstrijskega nemštva je v razjedajoči delavnosti „slovanske socijalne demokracije“.

Jako potrebno se nam je zdelo, da povemo našim slovenskim delavcem te odkrite besede pristnega Nemca. V tej izjavi vidijo lahko naši delavci najno svarilo, komu gladijo pot se svojo mednarodnostje. Voditeljem slovanske socijalne demokracije pa polagamo na mizo resno vprašanje: ali se zлага njih poštenjem, da bi še nadalje slepo izvrševali povelja voditeljev onega gibanja, katerega pripoznani konečni cilj je jedino ta: ohranitev nemškega nadvladja v Avstriji.

Rojska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda prične prihodnji teden nabirati po okoličar darov za božičnico otr. vrtov v Rojanu in na Gret. Za Prosek, Opčino in Škedenj pošljeje se nabiralne pole zanesljivim osebam, ki so naprošene, naj se blagevolijo obrniti do radodarnih src slovenskih rodoljubov v dotičnem kraju, da se napravi čim večje veselje slovenskim otročičem, ki bodo vedno hvaležni svojim dobrotnikom.

ODBOR

ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu.

Poročil se je dne danes gospod Josip Jamšek c. k. finančni oficijal v Trstu, z gospo Marijo udovo Kušlan na Opčinah. — Bile srečno!

Porotno sodišče. Porotno zasedanje se otvori 1. decembra. Dne 12. dec. bode razprava proti Lenartu Tessaris radi razžaljenja časti potom časopisja.

Členom „Del. podp. društva“ v Trstu se naznaja s tem, da je knjižnica urejena in da člani lahko dobivajo knjige vsaki dan od 7. do 9. ure zvečer in ob nedeljah od 9 in pol do 11 ure predpoludne

Odbor „Del. podp. društva v Trstu“ naznaja s tem svojim členom, kakor sploh slavnemu občinstvu, da se veliki ples v prihodnjem pustnem času ne bode vršil dne 19. februarja, kakor je bilo že naznanjeno, marveč moral se je preložiti zaradi velikih zaprek na 29. januarja 1898.

Pevsko društvo „Skala“ v sv. Križu priredi svojo veselico dne 2. januarja 1898. leta. Program priobčimo svoječasno.

ODBOR.

Sneg na Kranjskem. V notranjem domovine je začelo snežiti, temperatura je padla, a posledica te spremembe je, da smo imeli včeraj v Trstu zopet nadležno burje in obšuten mraz.

Obšinske volitve na Koroškem. Dne 22. t. m. se je vršila volitev občinskega zastopa v St. Petru nad Velikovcem. Izvoljenih je pet slovenskih mož in pet nemškutarjev ter dva omahljivca.

Kako se delajo štrajki. V elektrotehničnem zavodu Galatti pri sv. Ani so ustavili delavci delo, ker jim je novoimenovani ravnatelj Preoletti prepovedal kaditi med delom, 32 mehanikov in 14 učencev je ustavilo delo radi te prepovedi. Delavci so poslali na to deputacijo k šefu in zahtevali, da se prekliche omenjena prepoved, a da se zajedno prikraja delavnik. Ker šef ni privolil v zahteve delavcev, štrajkujejo dalje. Kakor se čuje, nameruje lastnik zavoda sploh ustaviti podjetje. Ako je temu tako, tedaj je bila ona prepoved radi kade-nja tobaka pač samo pretveza in vzroki te prepo-vedi tiče morda v čem drugem.

Tako se delajo štrajki!

Izpred deželnega sodišča. 31letni Fran Zorn iz Kamnika, bivši služnik južne železnice, je dobil 8 mesecev ječe radi prestopka proti varnosti življenja. Po neprevidnosti obtoženčevi se je namreč dne 18. maja dogodila huda nesreča, ko so vagoni povozili nekega starčka, 32letni Jakob Maljevac in 30letni Josip Sintič, oba iz Podgrada, sta dobila radi javnega nasilstva, prvi jeden mesec, drugi 5 tednov zapora.

20letni mehanik Anton de Carli iz Benetk je ujel tri mesece zapora.

Slovanska mecenca. Ruski milijonar Terščenko je daroval 200.000 rubljev, da se v Kijevu otvori obrtna šola. Mijo pl. Novaković Gjurabojski, c. kr. major v pekoju, pa je daroval 10.000 gld. za osnutek „Mensae academicae“ v Zagrebu. Čast velikima dobrotnikom!

194 vsučiliščnikov izključenih. Iz Varšave poročajo z dne 23. t. m.: Pred 14 dnevi se je pripetila na tukajšnjem vsučilišču demonstracija proti dvema profesorjema. Demonstracije se je u-deležilo veliko število dijakov. Vsled te demon-stracije je sklenil profesorjski kolegij, da se izključi 192 dijakov za jedno leto in dalje od vsučilišča v Varšavi in dva da se izključita tudi od vseh ruskih vsučilišč. Šest profesorjev pak je predla-galo milejšo kazen, ker se jim je zdela preojstra ona, katero je sklenil kolegij.

Ženske — odvetniki. Na Francoskem se je jelo pretresovati vprašanje, da-li zamore postati ženska advokat in nastopiti pred sodiščem kakor odvetnica. Vse kaže na to, da prodere zahteva doktorice gospice Chovin, ki je sprožila to važno vprašanje. — No, in zakaj ne bi bila ženska ad-vokat? Saj se le premnogokrat pokaže njena vrla vsposobljenost za „jezičnega dohtarja“. Naravni pogoji so ta, še malce študij, pa je stvar rešena.

„Hodite v Kouřim!“ Iz Trutnova na Češkem še poroča: Ako naši kmetje, ko plačujejo davke na c. kr. davkarji ter zahtevajo potrjila na čeških tiskovinah, tedaj se jim uradniki smejejo ter pravijo: „Hodite v Kouřim! V Trutnovu ne dobite češkega potrjila! No in v Trstu? Ta pa pravijo: Hodite v Ljubljano! V Trstu ne dobite slovenskih po-trrijl!“ Bomo pač videli, kako dolgo se bodo še pošiljali avstrijski Slovani po potrjila v svojem jeziku za novce, ki jih plačujejo — cesarju in dražji?

Rabuka v kaznilnici. Iz Milana poročajo dne 23. t. m.: V kaznilnici v Palanzo se je uprlo 200 kazencev. Zaprli so se v dveh dvoranah za pri-silno delo in razbili vse. Dešlo je vojaštvo in orežniki, a niso opravili ničesar. Radi tega se je moralo vojaštvo še pomožiti.

V obrambo.

Ni mi navada, da bi odgovarjala na napade, zbadanja in porogavanja, ki se že več let, a zad-nje leta posebne, usipljajo na mojo osebo in moje spise. Mirno sem dopuščala, da moji „prijatelji“ in „čestilci“, ki bi me raje videli povsodi, nego de-lujočo na slovestvenem polju slovenskem, mahajo po meni z vsemi mogočimi sredstvi, samo ne z vrednimi mož, ki se hoté prištevati braniteljem in poviševalcem narodnega ugleda. Tolazila sem se pri tem s pač resničnim rekom: „Nemo propheta in patria“ in pa s poznavanjem žalostnega dej-stva, da ste sebičnost in ljubosumnost med glav-nimi lastnostmi ubogega rodu človeškega. Da, ako bi nevošljivost bila bolezen, recimo n. pr. mrzlična, ves svet bi dregetal vsled nje. Molčala sem torej, prezirala, pozabljala in hodila svojim potom, saj

vem, da v strasti človek ne ve, kaj dela; a moji napadalci niso družaga, nego strastneži prve vrste, brez estetične vednosti, brez izobrazbe in olike, a posebno brez dostojnosti, ki se ne sramujeje vesti se proti slovenski gospej, kakor se ne bi vedel niti zadnji robati drvar.

Toda navalec vsem pikrim napadom in po-smehovanju vem, da še nisem izgubila ugleda v poštenih in blago mislečih ljudeh, vem, da se moji spisi, posebne pripovedni, radi čitaje in cenijo, in to ne samo med žensstvom, temveč tudi med mož-kimi. To vedo dobro tudi moji nasprotniki, zato se tako hudujejo in ropčejo, in ker sem jaz edina delujoča moč med starejšimi leposlovnimi sloven-skimi pisatelji, hočejo me zatreti siloma, da bi se oni, mlajši, mogli gibati tem svobodnejše s svo-jimi nasori, katere smatrajo „modernim“.

Pa čem bolj oni udrihajo pe meni, tem po-gumnejša, podvzetenjša in marljivejša postajam jaz. Te je moja osveta! „Es bildet sich ein Cha-rakter in dem Strom der Welt“.

Ako se pa sedaj čutim prisiljeno, proti svoji navadi, prijeti za pero v svojo obrambo, ne storim tega, kakor bi morda mislil kdo, da branim in rešim svojo pisateljsko čast — pravega prizna-nja in prave slave ni moči komu ne dati, niti odvzeti, kdor jo je zaslužil, jo ima, in naj se jih še toliko ustavlja temu — temveč, da odvrnem od sebe podlo sumničenje, ki mi je podtikajo moji „prijatelji“ zdaj že drugikrat. Že lani je v mojem romanu „Dašne berbe“ kratkovidni njega ocenje-valet izvohal podlost, kjer je duhtela čistost, vi-del brezno pregrehe tam, kjer se je povzdigoval oltar kreposti. Letos, o ocenjevanju romana „Slu-čaji usode“, zdi se, da je dotični ocenjevalec še bolj zaslepel, ker v navadni vsakdanji koketki vidi žensko zadnje vrste, vidi zavrženico. Pove naj se mi, kje in kedaj je govorjenje ali ravnanje Avre-ljino takšno, da bi čitatelja pohujšalo in demoral-i-zovalo? — Avreljina ima res svoje slabosti, a ni propalica, temveč samo koketka, lehkomišelnja in gizdava.

To spozna takoj tudi vsakde, ki čita roman z onim nepristranskim razpoloženjem in častvom, katerim se navadno lotimo take vrste čtiva; ne pa da bi iskal Argusovim očesom, kje in kako bi se dalo iztakniti kaj dozdevno podlega in s tem napadati spisatelja romana. Da je ta moja trditev resnična, in da so tudi drugi čitatelji in ocenje-valci v enakem smislu razumeli Avreljino značaj, kaže najbolj ocena zagrebške „Prosvjete“ v 22. števil. 15. nov., ko piše: „Roman Pavline Pajkove je uzhiden i uzvišen slavospjev morali i nevinosti; to je dakle roman, koji se može preporučiti ne samo prosvetljenim krugovom, već — što mnogo više vriedi celom narodu“. Ko bi ocenjevalec „Prosvjete“ sodil enako podlo, kakor ocenjevalec „Sl. Naroda“, ali bi bil napisal ono častno pripo-ročbo? — K temu pristavljam še, da, kar za-čeva mene, zavezala bi si raje po besedah sv. pisma kamen okoli vratu in se vrgla v morje, nego bi kedaj napisala kaj takega, kar bi moglo pohuj-ševati mladino ali oskrnjati meni nad vse svete pravost.

Sicer pa, dokler moja peresna dela kritiku-jejo osebe, kakor sta neka obskurna Ljudmila v „Slovenki“, ki niti z daleka ne ve razločevati do-brega umotvora od slabega, in pa F. V.—ic, znani nezreli „kritikaster“, ki napada na levo in desno, ne da bi bil sam kedaj v katerisibodi stroki na-pisal kaj temeljitega, ni vredno izgubljati besedij. Da me ocena zeđene, morala bi ta podajati bolj korenite in bolj utemeljene razloge, nego je ono besedovanje zlovoljnih ljudij. Prazno govorčenje me ne spravi iz ravnotežja.

Na Dunaji 24. novembra 1897.

Pavlina Pajkova.

Najnovejše vesti.

Dunaj 24. (Zbornica poslancev.) Predsednik Abrahamović je došel v dvorano ob 11. uri 15 m. predpoludne. Obstrukcija ga je pozdravila vihar-nimi Abzug-klici. Vsa levica se je dvignila, po-slanci so kričali vseprek. Potem so se vršili na-stopni prizori: Socijalni demokrat Berner se je hotel vreči na predsednika. Socijalni demokrat Resel je skočil čez stole ministrov in je raztrgal papirje, ležeče pred predsednikom. Drugi socijali-sti so pritekli na pomoč, so zaseli predsedniško tribino in so zahtevali zadoščenja, ker so Resela baje topli sluga zbornice. Predsednik je moral zbežati. Med socijalnimi demokrati in

drugimi poslanci je navstal pretep. Posl. Bernerja so istisnili iz dvorane. Me j tem je prišla policija, katih 70 mož. Policijski komisar je pozval socijalne demokrati, ki so bili zaseli predsedniško tribino, naj zapuste tribino. Socijalni demokrati so se upirali, toda policija jih je odvela iz dvorane jednega za drugim. Policija je napravila kordon okoli tribine predsednika. Vse to se je godilo predno je bila otvorjena seja.

Dunaj 26. Včeraj je bilo posvetovanje cer-kvenih dostojanstvenikov pri kardinalu Gruschi. Danes predpoludne se nadaljujejo posvetovanja. Tudi za popoldne je določena seja. Jutri se skle-nejo baje konference.

Za slabotne

bolehave valed pomanikanja krvi na živcih, blede in sla-slabotne otroke; izvrstnega okusa in preiskusnega učinka je železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.

(Dunajska cesta)

priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliterska steklenica velja 1 gld., pet polliterskih steklenic 4 gld. 50 kr.

Trgovinske brzojavke in vesti.

Budimpešta. Pšenica anjosen — — — Pšenica za spemlad 1898 12.13 do 12.14 Oves za spemlad 6.53—6.54 Rž za spemlad 8.84. 8.86 Koruza za maj-juni 1897. 5.56 5.57 Pšenica nova od 78 kil. f. 12.95—13.05 od 79 kilo 13.10 13.15 od 80 kil. f. 13.20—13.25, od 81. kil. f. 13.30 13.35, od 82 kil. for. — — — — — Jedmen 5.80 9.— prosa 6.15 6.45

Pšenica: ponudbe srednje, povpraševanje boljše. — Predaja 20000 met. stot. 5 nvč. dražje. Vreme: mrzlo.

Praga. Noratinnrai sladkor for. 13.90 do 11 92 1/2. Za notranji trgovači: Centrifugal f. 36.60 Concasse f. 37.— Cetrveni f. 37.75 v glavah f. 38.25 — — —

Kavro. Kava Santos good average za nov. 84.50 za mare 35.—

Hamborg. Santos good average za december 28.25 za mare 29.25 za maj 29.75 za september 30.25 mirno.

Dunajska borza 26. novembra 1897

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	102.35	102.25
„ „ „ v srebru	102.35	102.25
Avstrijska „ „ v srebru	122.85	122.80
„ „ „ v kronah	102.35	102.20
Kreditne akcije	354.70	352.75
London 10 Let	120 —	120.05
Napoleonini	9.55	9.55
20 mark	11.78	11.78
100 Italij. ir	45.40	45.37 1/2

Potrtilim srcem naznanjam vsem sorodnikom, pri-jateljem in znanecem, da je danes jutraj po dolgi in mučni bolezni moj soprog

Matej Furlan

v 59 letu svoje dobe, previden se svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode jutri v soboto ob 3 1/2 uri popolu-dre iz hiše žalosti ulice Ghenga št. 18.

V Trstu, dne 26. novembra 1897.

Marija Furlan, soproga.

PROČ S PETROLIJEM!

Razsvetljajte s plinovo žarečo lučjo na špirit „Triumf“, jedino žarečo lučjo, katere gori brez privoda plina.

Plinova žareča luč na špirit „TRIUMF“ sveti kakor električna, uporabi se na vsaki sve-tilki na petrolej ter je sposobna za veliko in maj-hno prostore.

Za poulično razsvetljavo povečane in varne proti vetru, so občinam neobhodno potrebne, Geri navadnim špiritom in ne eksplodira.

Zaloga:

IVAN H. POHLY V TRSTU

Via Carintia 12.

NAZNANILO.

Spodaj podpisani raznašalec lista „Edinost“ ki ie zajedno URAR priporoča se toplo p. n. ob-činstvu za popravljanje vsakovrstnih ur. Udani Frid erik Colja, vratar hiše št. 8 via Solitario

Cassa di Risparmio Triestina

(Tržaška hranilnica)

Sprejemlje denarne ulege v bankov-

cih od 50 nč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12. ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10—12. ure opoludne. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoludne.

Zneske do 100 gld. precej, preko 100 do 1000 mora se odpovedati 3 dni in % zneske preko 1000 gld. pa 5 dni.

Eskomptuje menšice domicilirane na tržaškem trgu po 3%.

Posujuje na drž. papirje avstro-ogerske

do 1000 gld po 4%.

Višje zneske od 1000 do 5000 gld po 5 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na posesti v Trstu.

Obresti po dogovoru. 2—24

Trst, dne 5. maja 1894.